

AKADEMIA MUZYCZNA IM. I.J. PADEREWSKIEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ DYRYGENTURY CHÓRALNEJ, EDUKACJI MUZYCZNEJ I MUZYKI KOŚCIELNEJ

Moduł/Przedmiot:	Kształcenie sluchu			Kod modułu:	
Koordinator modułu:	Dr hab Anna Kędzierska			Punkty ECTS:	7
Status przedmiotu:	Obowiązkowy	Rodzaj zajęć:	Wykłady/Ćwiczenia	Ilość godzin:	90
Wydział:	Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej	Kierunek:	Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej		
Specjalności:	dyrygentura chóralna, edukacja muzyczna, muzyka kościelna	Profil studiów:	Ogólnoakademicki		
Forma studiów:	Stacjonarne	Język:	polski		
Umiejscowienie w siatce godzin:					
Semestr I:	30, K, 2 ECTS	Semestr II:	30, K, 2 ECTS	Semestr III:	30, E, 3 ECTS
Semestr IV:		Semestr V:		Semestr VI:	

Prowadzący zajęcia	Dr hab. Anna Kędzierska
Cele i założenia modułu	<p>Podstawowym celem jest rozwinięcie umiejętności słuchowych niezbędnych do świadomej percepcji, wykonywania i tworzenia muzyki w pracy pedagoga i artysty. Do najważniejszych zadań realizowanych w procesie dydaktycznym należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> Rozwijanie szczegółowych predyspozycji słuchowych: <ul style="list-style-type: none"> słuchu wysokościowego, słuchu harmonicznego, poczucia rytmu, pamięci muzycznej, wyobraźni muzycznej (słuchu wewnętrznego), wrażliwości na barwę dźwięku. Kształcenie umiejętności czytania nut głosem oraz kształtowanie intonacji. Kształcenie koncentracji, dyscypliny, podzielności uwagi i refleksu w spostrzeganiu zjawisk dźwiękowych. Kształcenie umiejętności analizowania i zapisywania wybranych zjawisk dźwiękowych, rozszerzonych o współczesny materiał dźwiękowy. Kształcenie umiejętności wszechstronnej analizy dzieła muzycznego. Rozwijanie zamiłowania do muzyki, wrażliwości na walory artystyczne utworu i wycucie stylów muzycznych. Rozwijanie inwencji twórczej.
Wymagania wstępne	Umiejętności słuchowe i wiedza z przedmiotów teoretycznych na poziomie szkoły muzycznej I stopnia.

TREŚCI PROGRAMOWE MODUŁU (przedmiotu)	Liczba godzin
--	----------------------

Semestr I	
<p>I. Zadania melodyczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ćwiczenia oparte na gamach: <ul style="list-style-type: none"> - intonowanie gam w odmianach od różnych stopni; - śpiewanie gam od różnych stopni na 2 głosy; - śpiewanie gam z graniem w różnych interwałach; - śpiewanie gamy na tle innej granej na instrumencie; - śpiewanie dwu różnych gam. 2. Intonowanie i rozpoznawanie skal kościelnych (modalnych). 3. Rozpoznawanie słuchowe poznanych skal w przykładach z literatury muzycznej. Analiza zastosowania skal w twórczości wybranych kompozytorów. 4. Intonowanie poszczególnych interwałów od podanego dźwięku w górę i w dół. 5. Określanie par interwałów złożonych. 6. Określanie wysokości dźwięków następujących po sobie w różnych rejestrach oraz krótkich struktur melodycznych tonalnych i atonalnych. 7. Analiza słuchowa fragmentów z literatury muzycznej na poziomie makro – i mikroformy oraz pod względem charakterystycznych zwrotów melodyczno – rytmicznych. 8. Zadania twórcze w zakresie melodyki. 	5
<p>II. Zadania harmoniczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Określanie pojedynczych tonacji od podanego dźwięku a¹ oraz szeregu tonacji. 2. Określanie wysokości dźwięków w strukturach atonalnych (3-dźwiękowych). 3. Śpiewanie i rozpoznawanie trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków oraz określanie ich postaci i pozycji. 4. Analiza słuchowa przebiegów harmonicznnych (w tym przykładów z literatury muzycznej) z uwzględnieniem akordów głównych, pobocznych i charakterystycznych, dodanych dysonansów, progresji i zbieżeń modulacyjnych a także wybranych zagadnień harmoniki nowoczesnej. 5. Analiza słuchowo – wzrokowa na podstawie partytury. 6. Zadania twórcze w zakresie harmoniki. 	5
<p>III. Zadania metroritmiczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie jednogłosowych przebiegów rytmicznych. 2. Realizowanie dwugłosowych przebiegów rytmicznych. 3. Realizowanie ćwiczeń melodyczno-rytmicznych (jednoczesne śpiewanie i stukanie). 4. Zadania twórcze w zakresie metroritmiki. 	5
<p>IV. Kształcenie pamięci i wyobraźnie muzycznej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powtarzanie głosem lub na instrumencie zapamiętanej 1-głosowej melodii. 2. Odtwarzanie z pamięci jednego z głosów 2 - lub 3 - głosu polifonicznego lub homofonicznego. 3. Powtarzanie zapamiętanych 1 - głosowych schematów rytmicznych. 4. Odtwarzanie na fortepianie krótkich przebiegów harmonicznnych. 5. Uczenie się bez pomocy głosu krótkich melodii tonalnych i atonalnych. 6. Transponowanie zapamiętanych melodii. 7. Korekta błędów w zadaniach z literatury muzycznej jedno - i wielogłosowych . 8. Analiza słuchowa i słuchowo – wzrokowa (z partyturą) przykładów z literatury muzycznej (pod względem faktury, formy, harmoniki, melodyki, cech stylistycznych itp.). 9. Ćwiczenia improwizacyjne i kompozytorskie. 	5
<p>V. Czytanie nut głosem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Śpiewanie jednogłosowych melodii tonalnych, rozszerzonych tonalnie i atonalnych. 	5

<ol style="list-style-type: none"> 2. Realizowanie głosem jednogłosowych melodii z akompaniamentem. 3. Czytanie 2 - i 3 - głosowych fragmentów z literatury muzycznej różnych epok poprzedzone analizą muzyczną. 4. Śpiewanie z graniem 2 - głosowych utworów tonalnych, bitonalnych, rozszerzonych tonalnie oraz atonalnych. 5. Czytanie pionowe 3 - głosowych przebiegów harmonicznyc. 	
<p>VI. Zapisywanie muzyki</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dyktanda melodyczne: <ul style="list-style-type: none"> - zapisywanie zapamiętanej melodii tonalnej lub atonalnej; - zapisywanie jednego z głosów 2 - do 4 - głosu tonalnego, bitonalnego lub atonalnego w fakturze polifonicznej lub homofonicznej. - uzupełnianie brakujących partii utworów jedno- i wielogłosowych 2. Dyktanda harmoniczne: <ul style="list-style-type: none"> - zapis tonacji lub funkcji przebiegu harmonicznego do zapisanego wcześniej basu i sopranu; - 2 - głosowe dyktanda bitonalne i atonalne; - 3 - głosowe dyktanda o tonalności rozszerzonej (homofoniczne i polifoniczne). 3. Dyktanda rytmiczne: <ul style="list-style-type: none"> - zapisywanie jednogłosowego przebiegu rytmicznego; - zapis jednogłosowego schematu rytmicznego z melodii. 	5
Semestr II	
<p>I. Zadania melodyczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Intonowanie i rozpoznawanie skal: cygańskiej, góralskiej, pentatonicznej i całotonowej.. 2. Rozpoznawanie słuchowe poznanych skal w przykładach z literatury muzycznej. Analiza zastosowania skal w twórczości wybranych kompozytorów. 3. Intonowanie szeregu interwałów od podanego dźwięku w górę i w dół. 4. Określanie par interwałów złożonych. 5. Określanie wysokości dźwięków w strukturach poziomych rozrzuconych w różnych rejestrach oraz w krótkich melodiach atonalnych. 6. Analiza słuchowa fragmentów z literatury muzycznej na poziomie makro – i mikroformy oraz pod względem charakterystycznych zwrotów melodyczno – rytmicznych. 7. Zadania twórcze w zakresie melodyki. 	5
<p>II. Zadania harmoniczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Określanie szeregu tonacji. 2. Określanie wysokości dźwięków w strukturach atonalnych (4 - dźwiękowych). 3. Rozpoznawanie trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków oraz określanie ich postaci i pozycji. 4. Analiza słuchowa przebiegów harmonicznyc (w tym przykładów z literatury muzycznej) z uwzględnieniem akordów głównyc, pobocznych i charakterystycznych, z dodanymi dysonansami, progresji, zbieżeń modulacyjnych, modulacji, dźwięków obcych i alteracji a także wybranych zagadnień harmoniki nowoczesnej. 5. Analiza słuchowo – wzrokowa na podstawie partytury. 6. Zadania twórcze w zakresie harmoniki. 	5
<p>III. Zadania metroritmiczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie jednogłosowych przebiegów rytmicznych. 2. Realizowanie dwugłosowych przebiegów rytmicznych. 3. Realizowanie ćwiczeń melodyczno-rytmicznych (jednoczesne śpiewanie, granie i stukanie). 4. Zadania twórcze w zakresie metroritmiki. 	5
<p>IV. Kształcenie pamięci i wyobraźnie muzycznej</p>	5

<ol style="list-style-type: none"> 1. Powtarzanie głosem lub na instrumencie zapamiętanej 1-głosowej melodii. 2. Odtwarzanie z pamięci jednego z głosów 3 - głosu polifonicznego lub homofonicznego. 3. Powtarzanie zapamiętanych 1 – i 2 - głosowych schematów rytmicznych. 4. Odtwarzanie na fortepianie przebiegów harmoniczných. 5. Uczenie się bez pomocy głosu melodii tonalnych i atonalnych. 6. Transponowanie zapamiętanych melodii. 7. Korekta błędów w zadaniach z literatury muzycznej jedno - i wielogłosowych . 8. Analiza słuchowa i słuchowo – wzrokowa (z partyturą) przykładów z literatury muzycznej (pod względem faktury, formy, harmoniki, melodyki, cech stylistycznych itp.). 9. Ćwiczenia improwizacyjne i kompozytorskie. 	
<p>V. Czytanie nut głosem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Śpiewanie jednogłosowych melodii tonalnych, rozszerzonych tonalnie i atonalnych. 2. Realizowanie głosem jednogłosowych melodii z akompaniamentem. 3. Czytanie 2 - i 3 - głosowych fragmentów z literatury muzycznej różnych epok poprzedzone analizą muzyczną. 4. Śpiewanie z graniem 2 - głosowych utworów tonalnych, bitonalnych, rozszerzonych tonalnie oraz atonalnych. 5. Czytanie pionowe 3 - głosowych przebiegów harmoniczných. <p>VI. Zapisywanie muzyki</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Dyktanda melodyczne: <ul style="list-style-type: none"> - zapisywanie zapamiętanej melodii tonalnej lub atonalnej; - zapisywanie jednego z głosów 2 - do 4 - głosu tonalnego, bitonalnego lub atonalnego w fakturze polifonicznej lub homofonicznej. - uzupełnianie brakujących partii utworów jedno- i wielogłosowych 5. Dyktanda harmoniczne: <ul style="list-style-type: none"> - zapis tonacji lub funkcji przebiegu harmonicznego do zapisanego wcześniej basu i sopranu; - 2 - głosowe dyktanda bitonalne i atonalne; - 3 - głosowe dyktanda o tonalności rozszerzonej (homofoniczne i polifoniczne). 6. Dyktanda rytmiczne: <ul style="list-style-type: none"> - zapisywanie jednogłosowego przebiegu rytmicznego; - zapis jednogłosowego schematu rytmicznego z melodii. 	5
	5
Semestr III	
<p>I. Zadania melodyczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Intonowanie i rozpoznawanie skali dwunastostopniowej oraz modi messiaenowskich. 2. Rozpoznawanie słuchowe poznanych skal w przykładach z literatury muzycznej. Analiza zastosowania skal w twórczości wybranych kompozytorów. 3. Intonowanie szeregu interwałów od podanego dźwięku w górę i w dół. 4. Określanie wysokości dźwięków w strukturach poziomych rozrzuconych w różnych rejestrach. 5. Analiza słuchowa fragmentów z literatury muzycznej na poziomie makro – i mikroformy oraz pod względem charakterystycznych zwrotów melodyczno – rytmicznych. 6. Zadania twórcze w zakresie melodyki. 	
<p>II. Zadania harmoniczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Określanie szeregu tonacji. 2. Określanie wysokości dźwięków w strukturach atonalnych (4 – i 5- dźwiękowych). 3. Rozpoznawanie trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków oraz określanie ich postaci i pozycji. 4. Analiza słuchowa przebiegów harmoniczných (w tym przykładów z literatury muzycznej) z uwzględnieniem akordów głównych, pobocznych i 	

<p>charakterystycznych, z dodanymi dysonansami, progresji, zbroczeń modulacyjnych, modulacji, dźwięków obcych i alteracji a także wybranych zagadnień harmoniki nowoczesnej.</p> <p>5. Analiza słuchowo – wzrokowa na podstawie partytury.</p> <p>6. Zadania twórcze w zakresie harmoniki.</p>	
<p>III. Zadania metryczne</p> <p>1. Realizowanie jednogłosowych przebiegów rytmicznych z uwzględnieniem grup nieregularnych, dużej ilości pauz i rozdrobnionych grup rytmicznych.</p> <p>2. Realizowanie dwugłosowych przebiegów rytmicznych o wyższym stopniu trudności.</p> <p>3. Ćwiczenia polirytmiczne, polimetryczne i ataktowe.</p> <p>4. Zadania twórcze w zakresie metryki.</p>	
<p>IV. Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej</p> <p>1. Powtarzanie zapamiętanych 2-głosowych schematów rytmicznych.</p> <p>2. Odtwarzanie na fortepianie przebiegów harmoniczných.</p> <p>3. Uczenie się bez pomocy głosu melodii tonalnych i atonalnych.</p> <p>4. Śpiewanie fraz lub dłuższych odcinków melodii w wyobraźni (z wystukiwaniem rytmu lub pulsu).</p> <p>5. Transpozycja w 2 -, 3 - i 4 - głosie (śpiewanie i granie).</p> <p>6. Korekta błędów w przebiegach wielogłosowych (praca z partyturą).</p> <p>7. Analiza słuchowa i słuchowo – wzrokowa (z partyturą) wybranych przykładów z literatury muzycznej (pod względem faktury, formy, harmoniki, melodyki, cech stylistycznych itp.).</p> <p>8. Ćwiczenia improwizacyjne i kompozytorskie.</p>	
<p>V. Czytanie nut głosem</p> <p>1. Śpiewanie jednogłosowych melodii rozszerzonych tonalnie i atonalnych.</p> <p>2. Realizowanie głosem 2 - głosowych melodii z akompaniamentem.</p> <p>3. Czytanie 3 - i 4 - głosowych fragmentów z literatury muzycznej różnych epok poprzedzone analizą muzyczną.</p> <p>4. Śpiewanie z graniem 3 - i 4 - głosowych utworów tonalnych oraz rozszerzonych tonalnie.</p> <p>5. Czytanie pionowe 4 – głosowych konstrukcji harmoniczných.</p>	
<p>VI. Zapisywanie muzyki</p> <p>1. Dyktanda melodyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisywanie jednego z głosów 3 - lub 4 - głosu tonalnego, bitonalnego lub atonalnego w fakturze polifonicznej lub homofonicznej. - uzupełnianie brakujących partii utworów wielogłosowych <p>2. Dyktanda harmoniczných:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapis tonacji lub funkcji przebiegu harmonicznego do zapisanego wcześniej basu i sopranu; - 2 - głosowe dyktanda atonalne; - 3 - i 4 - głosowe dyktanda o tonalności rozszerzonej (homofoniczne i polifoniczne). <p>3. Dyktanda rytmiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisywanie 2-głosowych przebiegów rytmicznych. 	
Semestr IV	

Kod efektu	EFEKTY KSZTAŁCENIA MODUŁU (przedmiotu)	Efekt kształcenia w obszarze kształcenia
------------	--	--

Umiejętności (U)	U01	Student posiada biegłą znajomość w zakresie słuchowego rozpoznawania materiału muzycznego, zapamiętywania go i operowania nim	A1A_U08
Kompetencje społeczne (K)	K01	Student posiada umiejętność organizowania pracy własnej oraz uczestniczenia w pracy grupowej w ramach realizacji wspólnych zadań	A1A_K01
	K02	Student jest zdolny do efektywnego wykorzystania wyobraźni, intuicji, twórczej postawy i samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania problemów	A1A_K03

Metody kształcenia	praca indywidualna
	praca w grupach
	prezentacja nagrań CD
	rozwiązywanie zadań artystycznych

Metody weryfikacji efektów kształcenia	Wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny	Nr efektu					
	kolokwium ustne	U01	K02				
	kolokwium pisemne	U01	K02				
	realizacja zleconego zadania – przygotowanie ćwiczeń	U01	K01				

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu	Warunki zaliczenia:	Kontrola obecności, realizacja zadanych ćwiczeń w ciągu semestru, opanowanie wymaganych umiejętności słuchowych.
	Warunki egzaminu:	Kontrola obecności, realizacja zadanych ćwiczeń w ciągu semestru, opanowanie wymaganych umiejętności słuchowych.

NAKLAD PRACY STUDENTA		Ilość godzin:	Punkty ECTS:
Godziny realizowane przy udziale nauczyciela akademickiego		95	7
Ilość godzin samodzielnej pracy studenta		50	

Literatura podstawowa

- Bach J.S., *371 Vierstimmige Choralgesänge*, Lipzig (b.r.).
- Bartók B., *Mikrokosmos*, Budapeszt 1951.
- Dobrowolska – Marucha D., *Dyktanda muzyczne*, Kraków 1988.
- Dobrowolska – Marucha D., *Materiały do kształcenia słuchu, cz. 1, Czytanie nut głosem : ćwiczenia jednogłosowe na podstawie podręcznika Larsa Edlunda "Modus Novus*, Warszawa 1983.
- Dobrowolska – Marucha D. (red.), *Zbiór zadań z egzaminów wstępnych z kształcenia słuchu do Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie: 1984-2004*, Warszawa 2004.
- Doležil M., *Nauka solfeżu elementarnego i rytmu*, Katowice 1947.
- Doury P., *12 Dictées musicales*, Paris 1972.
- Duclos R., *125 Dictées musicales à trois parties*, Paris 1954.
- Dzielska J., *Materiały pomocnicze do kształcenia słuchu, t. I*, Kraków 1978.
- Dzielska J., *Materiały pomocnicze do kształcenia słuchu, t. II*, Kraków 2008.
- Dzielska J., Kaszycki L., *Podręcznik do kształcenia słuchu*, Kraków 1989.
- Dziewulska M., Frączkiewicz A., Palowska K., *Materiały do kształcenia słuchu*, Kraków 1996.
- Edlund L., *Chörstudien*, Stockholm 1983.
- Edlund L., *Modus novus*, Stockholm 1963.
- Gartenlaub O., *Lectures d'auteurs à chanter, t. I-III*, Paris 1985.
- Gomółka M., *Melodie na psalterz polski*, Kraków 1966.
- Kodály Z., *Zweistimmige Übungen*, London 1952.
- Kowalska – Pinczak A., *Kształcenie słyszenia linearnego: od tonalności do atonalności*, Gdańsk 2000.
- Mezer B. de, Wilczak D., *Materiały nie tylko do kształcenia słuchu: muzyka wokalna XIII - XX w.*, Warszawa 2006.
- Müller K., *Dwuch- i triehgolosnyje diktanty*, Moskwa 1978.
- Ogorodnowa – Duchanina T., *Muzykalnyje diktanty*, Moskwa 2005.
- Petit S., *Cent dictées musicales, t. II*, Paris 1936.
- Petit S., *Cent dictées musicales, t. III*, Paris 1939.
- Soubeyran R., *40 dictées rythmiques à 1 et 2 voix*, Paris 1978.
- Stachurska E., *Ćwiczenia do realizacji przebiegów rytmicznych*, Warszawa 2005.
- Subel J., *Materiały do kształcenia słuchu, cz. I*, Wrocław 1996.
- Szewczyk E. (opr.), *Materiały do czytania nut głosem na podstawie podręcznika Roberta W. Ottona „Music for sight singing”*, Warszawa 1996.
- Targońska I., *Ćwiczenia do kształcenia słuchu: ćwiczenia strukturalne i harmoniczne wraz z nagraniami muzycznymi*, Warszawa 2003.
- Targońska I., *Kształcenie pamięci muzycznej*, Warszawa 1999.
- Targońska I., *Podstawy korekty błędów*, Warszawa 2004.
- Wacholc M., *Czytanie nut głosem, cz. I, II i III*, Kraków 1993.
- Weber A., *Soixante leçon de lecture rythmique en deux cahiers, t. I i II*, Paris 1964.
- Wesołowski F., *Materiały do nauki o skalach muzycznych*, Kraków 1997.
- Wiechowicz S. (red.), *Antologia muzyki chóralnej renesansu na chór mieszany a cappella*, Kraków 1980.
- Wilczyńska E., *Ćwiczenia do kształcenia słuchu: wybór z utworów K. Szymanowskiego*, Warszawa 2003.
- Przestrzenie wyobraźni muzycznej, od tonalności po atonalność*, Praca zbiorowa, Gdańsk 2011.

Literatura uzupełniająca

- Anczykowska-Wysocka W., *Kształcenie wokalistów w czytaniu nut głosem*, Gdańsk 2004.
- Bach J.S., *Die Kunst der Fuge*, Kraków 1971.
- Beaucamp A., *Le solfège contemporaine*, Paris 1955.
- Boettger R., *Übungen zur rythmischen gehörbildung*, Hannover 2006.
- Boettger R., *Tempo, Takt, Rhythmus, Hannover* 2005.
- Danyszowa H. i in., *Zbiór ćwiczeń do kształcenia sluchu*, Kraków 1986.
- Dobrowolska – Marucha D., *Ćwiczenia do kształcenia sluchu. Wybór z utworów F.Chopina*, Warszawa 1992.
- Dziewulska M., *Duetti*, Kraków 1971.
- Flis F., *Dyktanda interwałowe trójwarstwowe z dodatkiem ciągu rytmicznego*, Łódź 2000.
- Hundziak A., *Materiały do kształcenia sluchu według P. Hindemitha*, cz. 1, *Uwagi metodyczne*, Warszawa 1974.
- Jarzęcki M., *Zbiór dyktand*, Warszawa 1965.
- Kodály Z., *Tricinia*, London 1964.
- Koszewski A., *Materiały do nauki improwizacji fortepianowej*, Poznań 1968.
- Müller K., *Polifoniczeskij analiz*, Moskwa 1964.
- Olszewski W. K., *Podstawy harmonii we współczesnej muzyce jazzowej i rozrywkowej*, Kraków 2009.
- Ostrowski A., Sołowiew C., Szokin W., *Solfedžio*, Mockba 1969.
- Peret – Ziemiańska Z., *Ćwiczenia do samodzielnego kształcenia sluchu*, Warszawa 1980.
- Poltronieri N., *Solfeggi Manoscritti Dettati Musicali*, Roma (b.r.).
- Rieznik M., *Muzykalnoje diktanty*, Mockba 1992.
- Sokołow W., *Mnogogolosnyje solfedžio*, Mockba 1969.
- Targosz J., *Podstawy harmonii funkcyjnej*, Kraków 1993.
- Wesołowski F., *Nauka harmonii*, Łódź 1997.
- Wiechowicz S. (red.), *3-głosowe utwory dawnych mistrzów (XIII-XVIII w.). Ćwiczenia w starych kluczach*, z. I, Kraków 1962.
- Wiechowicz S. (red.), *J. S. Bach – Chorały na 4 głosy. Ćwiczenia w starych kluczach*, z. II, Kraków 1956.
- Wiechowicz S. (red.), *J. S. Bach - Motety na jeden i dwa chóry mieszane. Ćwiczenia w starych kluczach*, z. III, Kraków 1964.

Biblioteki wirtualne i zasoby on-line